

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ζ'

23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1929

ΔΡΙΘ. 47

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΙΕΡΑΡΧΙΑΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τοῦ οὐρανόυ δομήτορος τῆς Ἐκκλησίας εὐδοκήσαντος, συνήλθομεν αὐτίς, σεβασμιώτατοι ἀδελφοί, ὅπως ἐπὶ τῶν ζητημάτων αὐτῆς, ζητημάτων ὑψίστης σπουδαιότητος, συσκεφθῶμεν. Ὁ λόγος τῆς ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐπιβραδύνσεως τῆς συνελεύσεως ἡμῶν ἐξηγήθη ἤδη διὰ τῆς ὑπομνηστικῆς Ἐγκυκλίου πρὸς πάντας τοὺς Ἱεράρχας, χαίροντες δὲ διεπιστώσαμεν ὅτι ἡ συνέλευσις αὐτῆ τῆς Ἱεραρχίας πληροῖ πόθον διακαέστατον πάντων τῶν Ἱεραρχῶν. Διότι πάντες ἐπιποθοῦσι τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τὴν ἀνόρθωσιν, χάριν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ τὴν ἀναγέννησιν τούτου, ἀναμφιβόλως δὲ καὶ ἡ παρούσα συνέλευσις θ' ἀσκήσῃ μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τὴν πορείαν τῆς καθόλου ἁνορθωτικῆς ἐργασίας.

Κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς τελευταίας ἡμῶν συνελεύσεως συνέβησαν σημαντικὰ τινὰ ἐκκλησιαστικὰ γεγονότα, πρώτου δὲ τοιοῦτου γεγονότος καθηκόντως μνημονεύομεν τοῦ τῆς τελευταίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βασιλείου Γ', οὗτινος ἡ βραχυχρόνιος πατριαρχεῖα ὑπῆρξεν ἀξία πολλοῦ λόγου, ἰδίως ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ κύρους καὶ τοῦ γοήτρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Διότι διὰ τῆς σοφίας, τῆς πείρας καὶ τῶν μεγάλων ἀρετῶν, δι' ὧν περιεκοσμεῖτο ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης, ἠδυνήθη καὶ τὰς κατὰ τοῦ Πατριαρχείου ἐπιθέσεις νὰ προλάβῃ καὶ νὰ συγκρατήσῃ αὐτὸ ἐν τῷ ἐμπρόπῳ ὕψει. Ὁ θάνατος τοῦ γηραίου Προπρωτοεραρχοῦ, καίτοι ἀνεμένετο, προῦκάλεσε βαθυτάτην συγκίνησιν οὐ μόνον παρὰ τοῖς ὀρθοδόξοις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἑτεροδόξοις, παρέσχε δὲ νέαν ἀφορμὴν ἐκδηλώσεως ἀπειροῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον. Εὐτυχῶς δὲ ἐντὸς ἐλαχίστων ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χηρείας τοῦ θρόνου ὁμοφώνως ὑπὸ τῶν ἐν ΚΠόλει Ἱεραρχῶν ἀνεδείχθη Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὁ ἀπὸ Δέσπων Φώτιος β', κατὰ πάντα ἀξίος τοῦ ὑπάτου τούτου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀξιώματος. Τὸ γεγονός τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου Πατριάρχου ἐχαρετίσθη μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς, διότι καὶ πλήρης ὁμοφωνία ἐπεκράτησε κατὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ καὶ εἶναι λίαν γνωστὸς οὗτος ὡς ἀποτελῶν ἐξαιρετικὴν φυσιογνωμίαν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἱεραρχίᾳ, λόγῳ τῆς μεγάλης μορφώσεως καὶ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ. Μακαρίζοντες τὴν μνήμην τοῦ αἰμνήστου Πατριάρχου Βασιλείου γ', εὐχηθῶμεν ὅπως ὁ ἀρχιποίμην Χριστὸς φωτίσῃ καὶ ἐνισχύσῃ τὸν νέον

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον β'. ἐπ' ἀγαθῷ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὸ νομοπαρασκευαστικὸν ἔργον τῆς παρελθούσης συνελεύσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ὑπῆρξε σπουδαιότατον, διότι ἀπερχομένη ἡ Ἱεραρχία ἀφῆκε τελείως ἐπεξεργασμένον τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας καὶ σχέδια νόμων περὶ τῶν οἰκονομικῶν. Τὰ τελευταῖα ταῦτα ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, παρούσης ἐπι τῆς Ἱεραρχίας ἐν Ἀθήναις, τὸν δὲ Καταστατικὸν Χάρτην ὑπεβάλομεν βραδύτερον μετὰ συνοπτικῆς ἐκθέσεως, δι' ἧς ἐδικαιολογήσαμεν ὁρισμένας διατάξεις καὶ ὑπεδείξαμεν τὰς μεταξὺ τοῦ τελευταίου σχεδίου τοῦ ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας ἐπεξεργασμένου καὶ τοῦ προηγουμένου σχεδίου διαφορὰς. Ὡς πληροφοροῦμεθα κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας μελετᾶται ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τὸ σχέδιον τῆς Ἱεραρχίας ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἐκ Καθηγητῶν καὶ νομικῶν, εἰς τὴν Ἱεραρχίαν δὲ ἀπόκειται νὰ καθορίσῃ τοὺς τρόπους τῆς παρακολουθήσεως τῆς νομοθετικῆς κυρώσεως τοῦ ὑποβληθέντος ὑπ' αὐτῆς σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Ἴνα καταστῇ πλήρης ὁ Χάρτης οὗτος παρίσταται ἀνάγκη καταρτισμοῦ Ἐκκλησιαστικῆς Δικονομίας, ἴσως δὲ ἡ παρούσα συνέλευσις εὖρη δυνατόν τὸν καθορισμὸν ἐιδικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς προπαρασκευὴν τῆς σχετικῆς ἐργασίας, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ τοῦ 1914 ὑπάρχοντος σχεδίου, ὅπως ἐν προσεχεί συνελεύσει καταρτίσῃ πλήρη σχέδιον τῆς Δικονομίας, δι' ἧς θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ λειτουργήσῃ σωστὴ κανονικώτερον τὰ ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια. Δυστυχῶς κατὰ τινων σημείων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου ἀκούονται ἀντιρρήσεις, δέον δὲ νὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια πρὸς ἐπικράτησιν τῶν ἀντιλήψεων τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν ζητεῖ αὕτη τὴν ἐπέμβασιν εἰς τὰ δικαιώματα τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ, χωρὶς ν' ἀποστέρῃ τὴν ἐποπτείαν αὐτῆς, ζητεῖ νὰ ἔχῃ αὐτοτέλειαν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς δράσεως αὐτῆς. Εἶναι ἀτύχημα ὅτι αἱ ἐπικρατήσασαι κατὰ τὴν πρώτην δι-οργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀρχαὶ ἀπετέλεσαν διὰ τὴν ἑλληνικὴν Πολιτείαν παράδοσιν, ἀφ' ἧς δυσκόλως αὕτη δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ.

Τὸ πνεῦμα τῆς παραδόσεως ταύτης ἐξεδηλώθη καὶ κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπεξεργασίαν τῶν προσφάτως δημοσιευθέντων νομοθετημάτων περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας. Διατάξεις τινὲς αὐτῶν ἐξήλθον παραμειομορφωμέναι ἢ προστέθησαν νέαι ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐζήτησε τὴν τροποποίησιν αὐτῶν, ἰδίως τῶν σχετικῶν πρὸς τὰ Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα, ἀλλ' ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας δύναται

νά ἐπιληφθῆ τῆς συστηματικῆς μελέτης τῶν Διαταγμάτων καὶ νά ὑποδείξῃ τὰς ἐπενεχτέας διορθώσεις ὑπὸ τῶν νομοθετικῶν σωμάτων. Τὸ ὄλον δὲ οικονομικὸν ζήτημα τῆς Ἐκκλησίας ἐλάχιστα βήματα ἐσημείωσε πρὸς τὴν ριζικὴν λύσιν, ὡς θὰ ἐκθέσωμεν κατὰ τὴν σχετικὴν συζήτησιν. Αἱ ταμειακαὶ δυσχέρεια ἐξηκολούθησαν, διότι ἀπεδείχθη ἤδη ὅτι μόνον εἰς τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν διὰ τὴν γενικὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτουμένων δαπανῶν ἀνέρχονται αἱ ἐκ τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας πρόσοδοι τοῦ Γεν. Ἐκκλῆσ. Ταμείου καὶ ἐπομένως εἶναι ὅλως ἀεπαρκαεῖς. Ἡ Κυβέρνησις ἐπέισθη ἤδη νά παράσχω ἐπιχορήγησιν τινὰ εἰς τὸ Γεν. Ἐκκλῆσ. Ταμεῖον, ζητεῖ δὲ τὴν ἐπίσπευσιν τῆς εἰδικῆς διοργανώσεως τῆς ρευστοποιήσεως τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας. Ὑπ' ὄψει τῆς Ἱεραρχίας θὰ τεθῶσιν ἄλλαι τινὲς σχετικαὶ λεπτομέρεια καὶ σχέδιον μερικῆς ἀποκεντρώσεως τῆς διοικήσεως τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας, ἐπὶ τῇ βάσει διατάξεως τῶν εἰρημένων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων.

Ἄλλὰ θέμα ὑψίστης σπουδαιότητος, συναφὲς πρὸς τὴν Μοναστηριακὴν περιουσίαν, εἶναι τὸ τοῦ Μοναχικοῦ βίου, ὅστις δέον οὐ μόνον νά συγκρατηθῆ, ἀλλὰ καὶ ν' ἀναδιοργανωθῆ ἐπὶ νέων βάσεων, ὅπως ἀποτελέσῃ πάλιν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας.

Μεῖζονος σπουδαιότητος ζήτημα εἶναι τὸ τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν καὶ τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου ἐν γένει, ὅπερ δέον νά ἐπασχολήσῃ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας, ὡς ζήτημα ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται πᾶσα ζωὴ καὶ κίνησις τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ κοινότητι. Ἐν πᾶν ἕτερον ζήτημα παρετρέχεν ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἠσχολεῖτο μόνον περὶ τὸν ἐφημεριακὸν Κλήρον, θὰ ἐδικαιολόγηι πληρέστατα τὰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους συνελύσεις αὐτῆς. Εἶναι βεβαίως δόλυτον τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλὰ δὲν πρέπει νά παύσωσιν αἱ σύντονοι προοπτικαὶ λύσεις αὐτοῦ. Χαρακτηρηστικὰ τινὰ ὑπομνήματα ἐφημεριῶν τῶν Ἐπαρχιῶν Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας καὶ ἄλλων θὰ τεθῶσιν ὑπ' ὄψει τῆς Ἱεραρχίας, ἄξια πάσης προσοχῆς.

Ἡ ἀνόρθωσις τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου θὰ προσδώσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μεγίστην δύναμιν, τῆς ὁποίας αὕτη νῦν στερεῖται, ἀλλ' ἐξ ἴσου ἡ Ἱεραρχία δέον νά μελετήσῃ τοὺς τρόπους τῆς ἐνισχύσεως τοῦ κηρύγματος τοῦ θελοῦ λόγου, διὰ τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν Ἱεροκηρύκων καὶ τῆς λήψεως μέτρων πρὸς θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνόρθωσιν τοῦ λαοῦ, πρὸς ἄμυναν κατὰ τῶν ξένων θρησκευτικῶν προπαγανδῶν καὶ ἐν γένει κατὰ τῆς διαδόσεως ἀνατρεπτικῶν τῶν καθεστώτων ἰδεῶν. Μέγα ζήτημα, ὅπερ ὠσαύτως δέον ν' ἀποσχολήσῃ τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας εἶναι ἡ κοινωνικὴ δράσις τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι σπουδαιότατη ἡ διεξαγομένη σήμερον ὑπὸ τῶν ἐπὶ μέρους Ἱεραρχῶν κοινωνικὴ καὶ φιланθρωπικὴ δράσις, ἣν θέλουσι ν' ἀγνοῶσιν εἰ διαρκῶς μεμψιροῦντες κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκαστος τῶν Ἱεραρχῶν θὰ ἠδύνατο νά ἐπιδείξῃ σειρὰν κοινωφελῶν ἰδρυμάτων καὶ ἔργων, ὀφειλομένων εἰς τὴν πρωτοβουλίαν

ἢ εἰς τὴν ἄοκνον ἐπιστασίαν αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νά μελετηθῶσιν οἱ τρόποι τοῦ συντονισμοῦ καὶ τῆς ὁργανώσεως τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς καθόλου κοινωνικῆς δράσεως προνοίας καὶ ἀντιλήψεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκ τῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἐκ τοῦ χρόνου τῆς παραμονῆς αὐτῆς ἐν Ἀθήναις ἐξαρτᾶται ἡ ἐξάντησις τῆς ἐπὶ τούτων καὶ ἄλλων τινῶν θεμάτων καταρτισθησομένης ἡμερησίας διατάξεως ἢ καὶ ἡ ἐπαύξεισις αὐτῆς, διὰ προσθήκης ἄλλων θεμάτων, διότι ὑπάρχουσι πλεῖστα ζητήματα χρῆζοντα τῆς ἐπισταμένης ἐρεῦνης τῆς Ἱεραρχίας. Ἐνώπιον αὐτῆς πρὸς μελέτην καὶ ἐξέτασιν κεῖται ὁλόκληρος ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ πάντων τῶν προβλημάτων, τῶν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως πρὸς αὐτὴν συνδεομένων, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τοῦ προβλήματος τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, διότι, ἄλλως τε, ἡ ἀποστολὴ καὶ δράσις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν λαὸν ἀναφέρονται. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀπλῆ τελετουργικὴ ὀργάνωσις, ὡς τινες ὑπολαμβάνουσι, ἀλλὰ ζῶν ὀργανισμὸς, ἐν τῇ κοινότητι κινούμενος καὶ τὴν κοινωνίαν χειραγωγῶν πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἀγαθόν. Λυστυχῶς ἕνεκα τῶν δεινῶν περιστάσεων, ἕς τὸ ἔθνος ἡμῶν διέτρεξε καὶ καθ' ἕς ἡ Ἱεραρχία καὶ ὁ λειπὸς Κλήρος ἐξυψηρέθησαν ἐν αὐταπαρνήσει τοὺς πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἔθνους ὑπὸ τὴν στυγεράν δουλείαν καὶ πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ σκληροῦς ἀγῶνας, ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἀπεμακρύνθη πῶς ἀπὸ τοῦ σταδίου τῆς κυρίας αὐτῆς ἀποστολῆς, τῆς καθαρῶς μὲν θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς, ἀλλὰ πάντοτε χάριν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς κοινωνίας διεξαγομένης ἀποστολῆς. Παραγκωνισθεῖσα δὲ ὑπὸ τῆς πολιτείας μετὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν σκοπῶν, ἔπαυσε νά εἶναι ὁ κύριος ρυθμιστὴς τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ζωῆς, οἷος ἦτο κατὰ τοὺς προηγουμένους χρόνους ὅτε ὁ Κλήρος κατέχων τὰ σκήπτρα τῆς παιδείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ προῖστατο πάσης ἐκφάνσεως τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ ἦτο ὁ διδάσκαλος καὶ χειραγωγὸς τοῦ λαοῦ ἐν παντί. Σήμερον φαίνεται δύσκολον ν' ἀνακτήσῃ ὁ Κλήρος τὴν ἐπίζηλον ἐκείνην θέσιν του, ἀλλ' ἡ Ἱεραρχία, ὡς προϊσταμένη τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, δύναται καὶ ἔχει καθήκον ν' ἀγωνισθῆ ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἀνορθομένη γενικῶς, καταστῆ καὶ πάλιν ἰσχυρὸς πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς παράγων, ἄσκων τὴν εὐεργετικὴν αὐτοῦ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Ἄρκει μόνον πάντες οἱ Ἱεράρχαι νά ἔχωμεν βαθεῖαν ἐπίγνωσιν τῆς πνευματικῆς δυνάμεως, ἣν ἀντιπροσωπεύομεν, καὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀρκεῖ νά ἔχωμεν ἀκλόνητον εἰς τὴν ἀποστολήν ταυτην πίστιν καὶ ἐν ἐκαστῇ στιγμῇ νά αἰσθανώμεθα ὅτι ἕκαστος ἡμῶν ἐν ταῖς σκέψεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ ὀφείλει νά ἐκδηλοῖ τὴν ζῶν καὶ τὴν θεῖαν ἀποστολήν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ. Τοιαύτη ἐπίγνωσις καὶ τοιοῦτο ὑψηλὸν φρόνημα ὑπάρχουσι παρὰ τοῖς Ἱεράρχαις, τοῖς ἐμπνεομένοις ὑπὸ τοῦ ἕψους καὶ τῆς ἱερότητος τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι λείπει εἶναι ἡ ὀργανωμένη κοινὴ ἐνέργεια, ἡ ἔνωσις καὶ ὁ συντονισμὸς τῶν δυνάμεων

λείπει τὸ πρόγραμμα τῆς κοινῆς ἐκκλησιαστικῆς δράσεως.

Ἀκριβῶς δὲ πρὸς ἐπεξεργασίαν, οὕτως εἰπεῖν, τοιούτου προγράμματος, καλλίστας καὶ μοναδικὰς εὐκαιρίας παρέχουσιν αἱ συνελεύσεις αὐταὶ τῆς Ἱεραρχίας. Ὑπὸ τὴν Λιαρκῆ Σύνοδον ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐξελισσεται μᾶλλον τυπικῶς καὶ μηχανικῶς. Τὸν ἰσχυρὸν δὲ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας παλμὸν καὶ τὴν ζωογόνον πνοὴν τῆς θείας αὐτῆς δυνάμεως, αἰσθάνεται τις κατ' ἐξοχὴν ἐν ταῖς συνελεύσεσι ταύταις τῶν Ἱεραρχῶν. Αὐτὰ τοῦτο καὶ ἐπιβίβλους αὐτὰς οἱ ἱεροὶ κανόνες, οἵτινες θεωροῦσι παιθαρχικῶς κολάσιμον τὴν ἐξ αὐτῶν ἀδικαιολόγητον ἀπουσίαν μέλους τινὸς τῆς Ἱεραρχίας. Εἰς ἡμᾶς ἀπόκειται, ἀδελφοί, ν' ἀποδείξωμεν τὴν χρησιμότητα τῶν ἱερῶν τούτων συνελεύσεων τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας καὶ δὴ κατὰ τὰς παρούσας κρίσεις, περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ ἀντιθρονηκευτικὸν καὶ ἀντεκκλησιαστικὸν πνεῦμα τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου ἀποπειρᾶται νὰ κυριαρχήσῃ ἐν τῇ ζωῇ τοῦ λαοῦ. Ἀρθῶμεν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως δι' αὐτῆς, ὡς ἰσχυροῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ παράγοντος, συγκρατήσωμεν τὸν λαὸν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ χριστιανικῇ πίστει τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐν ταῖς σεπταῖς παραδόσεσιν αὐτῶν, ἐν τῇ ἀγνότητι τῶν ἡθῶν, καὶ προλάβωμεν τὴν ἀπώσυνθυσιν, ἣν ἀναποφεύκτως ἐπακολουθεῖ ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἔκλυσις τῶν ἡθῶν. Στώμεν καλῶς! Πρὸς τὰς ἐν τῇ ἱερῇ ταύτῃ αἰθούσῃ διασκέψεις ἡμῶν ἃς ἀποβλέψωμεν ὡς πρὸς μυσταγωγίαν. Εἴθε δὲ ὑπὸ τῆς θείας χάριτος καθοδηγούμενοι νὰ δικαιώσωμεν τὰς χρηστὰς ἐλπίδας καὶ τοὺς ἱεροὺς πόθους μεθ' ὧν συνήλθομεν αὐθις, ὅπως ἐπιδώξωμεν τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀναγέννησιν τοῦ λαοῦ.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ

εἰς τὸν ἀοίδιμον Πατριάρχην Βασίλειον λεχθεὶς ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν

« Ἄλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη. (Ἰωάνν. 15, 16-17)

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι ἐν Χῶ ἀδελφοί, Κύριοι Ὑπουργοὶ καὶ λοιπὸν φιλόχριστον ἐκκλησίασμα,

Ἀποστέλλων ὁ Κύριος τοὺς ἰδίους αὐτοῦ μαθητὰς εἰς τὸν κόσμον ἄλλοτε ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων καὶ ἄλλοτε ὡς ἐργάτας εἰς τὰς λευκὰς ἡδὴ πρὸς θερισμὸν χώρας ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς κατὰ καιρὸν διαφόρους ὑποθήκας ἐξ ὧν συγγνητικαί ἦεῖνε καὶ αἱ δοθεῖσαι μικρὸν πρὸ τῆς συλλήψεως καὶ τοῦ σταυρικοῦ αὐτοῦ θανάτου καὶ δὴ καὶ ἐκείνη ἐν ἣ παραβάλλων ἑαυτὸν πρὸς τὴν ἄμπελον καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρὸς τὰ κλήματα εἶπεν: « Ἄλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη. »

Τῶν λόγων τούτων τοῦ Κυρίου ἐμνήσθη, διὰ μοι ἔλαχεν ὁ θλιβερὸς κληρὸς νὰ τονίσω τὴν ἐπιμνημόσυνον ᾧδὴν εἰς τὸν πρὸ τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀποφανίσαντα ἡμᾶς ἀοίδιμον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Βασίλειον τὸν Γ', ὑπὲρ οὗ πάνδημον καὶ μεγαλοπρεπὲς μνημόσυνον τελεῖται σήμερον ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ μητροπολιτικῷ ναῷ καὶ ἀντήχησαν αἱ βυζαντιναὶ ψαλμοδία καὶ προσηχέθη ἡ ἀναίμακτος θυσιά προσεξάρχοντος τοῦ Μακαριστάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος μετὰ τῆς σεβασμίας χορείας Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Εἰς τὴν γόνιμον καὶ πλουσίαν εἰς καρπὸς ἀγλαοὺς ζωὴν τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Βασιλείου τοῦ Γ', εὐθὺν τὴν πλήρωσιν αὐτῶν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου: « Ἄλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη. »

Ἐγεννήθη ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης καὶ ἐμορφώθη καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔζησεν εἰς μίαν περιόδον ἀκμῆς τοῦ ὑποδούλου Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας ὀφειλομένην πλὴν ἄλλων καὶ εἰς τὴν ἕνεκα τῶν συνθηκῶν χαλάρωσιν τῶν δεσμῶν τῆς δουλείας καὶ ἠνθήσεν ὁ Βασίλειος ὡς φοῖνιξ ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὑψώθη ὡς κέδρος Λιβάνου καὶ ἐκαρποφόρησεν ὡς ἄμπελος εὐκληματοῦσα καὶ ὡς ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ μένει. Κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην περίοδον οἱ ἐκλεκτοὶ ἄνδρες τοῦ Γένους καὶ οἱ διαπρεπεῖς Ἱεράρχαι δὲν ἀνεπήδων οὐδὲ ἐνεφανίζοντο αἴφνης καὶ προχέως, ὁμοῦ σπειρόμενοι καὶ ἀναδιδόμενοι, ὡς οἱ μυθολογούμενοι γίγαντες ἄλλ' ἦσαν γεννήματι μακρῆς ὑγείας τοῦ Γένους καὶ ἐργασίας καὶ διαπαιδαγωγῆσεως καὶ πειθαρχίας καὶ ἱεραρχικῆς τάξεως καὶ προῖδον τῶν ἰδίων αὐτῶν κόπων καὶ μόχθων εἶχον ὑπ' ὄψιν τοὶ ἄνθρωποι τοῦ καιροῦ ἐκείνου ὅτι « οὐδ' ἄρξει καλῶς δύναται οἱ μὴ πρότερον ὀρθῶς δουλεύσαντες » τὰ ἀξιώματα καὶ ἡ ἱερωσύνη δὲν ἐξελαμβάνοντο τότε ὡς ἐπάγγελμα οὐδὲ πορισμὸς ἢ εὐσέβεια καὶ δὲν ἦσαν γὰρ ἀξιώματα ἐπιβράβευσις τῶν ἐπιτηδείων ἀλλ' ἄθλα ἀρετῆς καὶ ἀξίας πραγματικῆς καὶ διὰ τοῦτο ἦρχον καὶ ἐκυβέρνων οἱ ἄριστοι « οἱ γὰρ μέγιστα ἄθλα ἀρετῆς κείται τοῖσδε καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολυτεύουσι » καὶ ἦσαν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἡγέται τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡ συνισταμένη τῶν ἀρετῶν καὶ δυνάμεων τοῦ Γένους καὶ ἔδιδον συγκεκριμένην μορφήν εἰς τὰ ἰδανικά, τὰ ὅποια ἐκίνουν καὶ συνήραζον καὶ ἐνεθουσίαν τὰ πλήθη καὶ μετέδιδον εἰς τὸν λαὸν οἱ ἄριστοκράται ἐκείνοι τῆς σκέψεως καὶ τοῦ αἰσθηματος καὶ καθίστατο τὸ ὑπόδουλον Γένος εὐγενέστερον καὶ καλλίτερον καὶ ἐκ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων καὶ συστημάτων φυσιολογικῶς ἐξελισσέτο τότε ἡ ἐθνικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ καὶ ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς δὲν ὑπῆρχον τότε αἱ ξενισμοῦ ὄζουσαι ἀντιλήψεις καὶ οἱ ἀφορισμοί, οὓς ἡ ἀκαταληψία καὶ ἡ ἀγνοία τῆς φυσιολογίας ἡμῶν καὶ τῆς Φυλῆς προσλαμβάνουσα ἐκ ξένων παλαιῶν ἢ νέων βιβλίων ζητεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα πράγματα καὶ εἰς τὴν ἰδίαν

ἡμῶν ἐθνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ζωὴν ἢ Ἐκκλησία δὲν ἐθεωρεῖτο τότε πεπαλαιωμένος καὶ ἀναχρονιστικὸς ὄργανισμὸς, ἀλλὰ θεσμὸς ἱερὸς ὑπεράνω χρόνου καὶ τόπου καὶ σπουδαῖον στοιχεῖον καὶ ὄργανον πολιτισμοῦ καὶ δύνამις καὶ ζωὴ τοῦ ἔθνους, δημιουργοῦσα ἀνθρώπους, ἐκπαιδεύουσα λαοὺς καὶ διαπλάσσοισα ἔθνη καὶ δι' ὧν διεφύλαξε τελετῶν καὶ παραδόσεων διασώζοντα τὸ χροῖμα τοῦ Γένους καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς ἀμιγῆς ἀπὸ παντὸς ἀλλοτρίου χροῦματος.

Κέντρον πάσης κινήσεως καὶ ζωῆς τοῦ Γένους ἦτο τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὅπου ἡ Ἱεραρχία ἀρμονικώτατα συνειργάζετο μετὰ τῶν λαϊκῶν αντιπροσώπων καὶ συμβούλων τοῦ Γένους καὶ ἐκ τῆς συνεργασίας ταύτης ἐξεπορεύετο πᾶσα κατεύθυνσις καὶ ἐδίδετο τὸ σύνθημα εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐθνικῆς ἡμῶν ζωῆς, χωρὶς τούτου νὰ ἐπηρσάξῃ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ αὐτοτέλειαν τῶν κατὰ τόπους Μητροπόλεων καὶ Κοινοτήτων. Αἱ γενικαὶ μόνον γραμμαὶ ἐχαράσσοντο ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐβάδιζον πειθαρχικῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως αἱ κατὰ τόπου Μητροπόλεις καὶ ἡ Κοινότης, τὸ ἐθνικὸν τοῦτο κύτταρον καὶ ὁ θεμελιώδης τοῦ Γένους ὄργανισμὸς, ἀνευ τοῦ ὁποίου ἀδύνατος θὰ ἦτο ἢ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον ὑπαρξῆς καὶ διασώσεως τῆς Φυλῆς καὶ ἐξηπλώνετο πανταχοῦ τὸ ἑλληνικὸν φῶς καὶ οἱ πρῶτοι σπινθήρες τῆς παιδείας πυρσοὶ ἀνήπτοντο περὶφανεῖς καὶ αἰθέριοι καὶ ἀνγγείροντο ὠραῖοι ναοὶ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα καὶ καλλιμάρμαρα σχολεῖα ἀνθρωποπλαστικὰ καὶ ἐθνοπλαστικὰ καὶ εἶχε πάλιν καταστῆ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἢ ἐξ Αἰγύπτου μετηρημένη καὶ μεταπεφυτευμένη ἀμπελος, ἐκ τῆς σκοτεινῆς δουλείας καὶ ἀγνοίας εἰς σχετικὴν ἐλευθερίαν καὶ εἰς κάλλος καὶ μέγεθος ἄπειρον προσελθούσα καὶ πρὸς αὐτὴν ὡς πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπέβλεπον οἱ ὀρθόδοξοι λαοὶ καὶ αἱ Ἐκκλησίαι καὶ παρ' αὐτῆς ἀπεξεδέχοντο πᾶσαν ὁδηγίαν καὶ κατεύθυνσιν.

Ἐν μέσῳ τῆς αὐτοῦ ἀτμοσφαιρας καὶ πλουσίας ζωῆς ἠϋξήσε καὶ ἐμορφώθη ὁ αἰσθητικὸς Πατριάρχης καὶ τὴν δεξιάν αὐτοῦ φύσιν ἐκαλλιέργησαν διδάσκαλοι σοφοὶ καὶ Ἱεράρχαι, οἵτινες ἦσαν παιδευταὶ καὶ ἀλείπται ἀρετῆς, *«ἐμπνοοὶ στήλαι, σιγῶντα κηρύγματα»* καὶ ἀνεδείχθη ὁ Βασίλειος σοφὸς φιλόλογος καὶ θεολόγος, ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης τοῦ λόγου καὶ συγγραφεὺς καὶ ρήτωρ καὶ μελιστομος ὡς καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, ἣτις ἦτο ἡ τροφὸς σχολὴ ὅλης σχεδὸν τῆς Ἱεραρχίας τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς καὶ κατόπιν ὡς διευθυντῆς τῆς ὑπὸ τοῦ μεγαλοῦργου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἱδρυθείσης Ἱερατικῆς Σχολῆς τοῦ Φαναρίου διεκοίθη καὶ διεπέψεν εἰς τὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν μετέδωκε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πνοὴν καὶ ψυχὴν καὶ ἀνέδειξε τὴν Σχολὴν ὡς ἰδίαν σχολὴν τοῦ Βασιλείου καθ' ὁμοιότητα τῶν σχολῶν τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων καὶ τῶν σχολῶν μεγάλων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας οἱ εὐτυχίσαντες νὰ εἶνε μαθηταὶ τοῦ Βασιλείου, καὶ εἶνε οἱ τοὶ πλεῖστοι ἔγκριτοι Ἱεράρχαι καὶ δια-

κεκριμένοι ἐπιστήμονες, ἔνθα ἔχουσιν ἀκόμη εἰς τὰ ὄρα των τὰ ἐμβριθῆ ἐκείνου περὶ παντὸς ἐγκυκλοπαιδικὰ διδάγματα καὶ εὐγνωμόνως ὁμολογοῦσιν ὅτι εἰς τὸν Βασίλειον ὀφείλουσι τὰ στερεὰ θεμέλια τοῦ ἐπιστημονικοῦ των καταρτισμοῦ ἢ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μεγαλοπράγμονος Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' συστηθεῖσα Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια γέμει πρωτοτύπων μελετῶν καὶ ἀρθρῶν τοῦ Βασιλείου σοφὰ εἶνε τὰ προλεγόμενα των ἐκδοθέντων ὑπ' αὐτοῦ χειρογράφων καὶ ὑποβλητικώταται αἱ πραγματεῖαι αὐτοῦ περὶ τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅσα ἀρθρα καὶ ἠθικὰς μελέτας ἐδημοσίευσεν ὡς Μητροπολίτης Ἀγγιάλου εἰς τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» μαθηταὶ τότε τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀνυπομόνως ἀνεμένομεν ἐκάστην ἐσπέραν Σαββάτου τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» διὰ νὰ ἐντυπώσωμεν εἰς τὴν μελέτην των ἀρθρῶν καὶ των ἠθικῶν διδαγμάτων τοῦ Συνοδικοῦ τότε Μητροπολίτου Ἀγγιάλου καὶ ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει αὐτῶν ἐκαθαιρόμεθα τὴν ψυχὴν καὶ μεθιστάμεθα εἰς κόσμους ὑψηλοτέρους καὶ πνευματικῶν καὶ ἄλλοι ἐξ ἄλλων ἐγινόμεθα τὴν θείαν ἀλλοίωσιν καὶ τὴν χάριν των λόγων αὐτοῦ ἀλλοιούμενοι.

Τὴν σοφίαν αὐτοῦ διηγοῦνται καὶ αἱ ἐπαρχίαι, τὰς ὁποίας ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ἐποίησεν· ἐμαίνετο τότε τὸ βουλγαρικὸν σχίσμα ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην καὶ ὡς ἄγριος μονὸς ἐλυμαίνετο τὸν ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου· τὸ ἥρώων καὶ μαρτύρων αἷμα ἤρδευε τὸ ἐν δάκρυσι καὶ διὰ θυσῶν Ἐκκλησίας καὶ Γένους φρυγευθὲν καὶ μεγαλυνόμενον δένδρον τῆς ἐλευθερίας· ἐν μέσῳ των ὠραίων τούτων ἀγῶνων ἀνεδείχθη ὁ αἰετὸς Μητροπολίτης Βασίλειος εἰς τὴν τυροποληθεῖσαν ἑλληνικὴν τότε Ἀγγιάλον καὶ εἰς τὸ Μοναστήριον γενναῖος ἀγωνιστῆς καὶ τεῖχος ὄχυρον καὶ χαράκιμα τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, εἰς δὲ τοὺς πολέμους τῆς ὀρθοδοξίας *πέλεκυς κόπτιων πέτρων* ἢ *πῦρ ἐν ἀκάνθαις* κατακαίον τούς φρυγανώδεις ὑβριστὰς τῆς Ὁρθοδοξίας Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας εἰργάσθη μετὰ συνέσεως εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συντελουμένην τότε συνεννόησιν των ἐθνοτήτων, ἐν ἣ ἐμεγαλοῦργησε τὸ ἡμέτερον Γένος.

Ὡς συνοδικὸς ὑπῆρξε πάντοτε σύμβουλος ἀγαθὸς καὶ παραστάτης δεξιὸς καὶ ἔρεισμα τῆς πίστεως καὶ τοῦ φρονήματος, ἰδίᾳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς καταστροφῆς ἔτη, ὅποτε εἰς τὸ πολὺν αὐτοῦ γῆρας ἐπεφυλάχθη ἡ μικρία νὰ ἴδῃ τὴν ἐκ τῆς γῆς των πατέρων γενικὴν ἔξοδον τοῦ Γένους καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐρήμωσιν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἢ βία καὶ ἡ ὀρμὴ ἐστράφη καὶ κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου· ἐγίνωσκον οἱ ἐπιτιθέμενοι ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος εἶνε ἡ ψυχὴ πάσης κινήσεως καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὤμοσαν τὸν θάνατον «καὶ μὴ φοβεῖσθε, εἶπεν ὁ Κύριος, ἀπὸ των ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυνάμενων ἀποκτεῖναι, φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι» καὶ ἡ συνήγουσα τὸ Γένος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀγωνία ἦτο μεγάλη καὶ ἐπηκολούθησεν ἡ βία ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου καὶ τῆς

Κων)πόλεως ἀπέλασεν τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ ΣΤ', ἣτις ἀφήκε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐν χηρείᾳ καὶ δεινῶς χειμαζόμενον· καὶ ἐν τῇ ζάλῃ ἐκείνῃ πάντες ἀπέβλεψαν πρὸς τὸν σοφὸν Ἱεράρχην τῆς Νικαίας ὡς τὸν κατάλληλον διὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους Κυβερνήτην· ὑπῆκοος μέχρι θανάτου τῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν ἐδίστασεν ὁ Βασίλειος νὰ ἀψηφήσῃ τὸ βαρὺ γῆρας καὶ νὰ ἀναβῇ τὸν Γολγοθᾶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου· οὕτω ἢ πολύτεροπος τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία καὶ περὶ τὸ ἡμέτερον Γένος οἰκονομία διὰ μέσου τῆς πάλης καὶ τῶν ἀγώνων λαμπρότερον ἀποδείξασα τὸν Βασίλειον, λαμπτήρα τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας προβάλλει περιφανῆ καὶ περιβόητον καὶ διὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς πᾶσαν τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν· ἢ προσωπικότης τοῦ Βασιλείου ἐπεβλήθη καὶ εἰς τοὺς δεσπότας καὶ ὡς ἀληθῆς λεοντοκόμος ἐτιθάσσευσεν τοὺς δυναστεύοντας· καθ' ὅλην τὴν πατριαρχεῖαν τεσσάρων χαλεπωτάτων ἐτῶν συνετήρησεν ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης μετὰ τῶν συνετῶν συνεργατῶν Ἀρχιερέων τὴν ζωὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ αὕτη εἶνε ἢ ἐπισφράγις τῶν πολυτίμων αὐτοῦ ἐκδουλεύσεων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ζήσας ἐκ νεότητος ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας τῶν πέντε πρώτων αἰώνων, καθ' οὓς ἢ Ἐκκλησία ἀνεπτύξεν ἀπαράμιλλον φιλανθρωπίαν καὶ κοινωνικὴν πρόνοιαν, στεγνὴν καὶ ἄγονον καὶ στειρὰν ἐθεώρει τὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν δὲν ἐπεκτείνῃ τὴν δροῖαν αὐτῆς εἰς τὰς πολλαπλᾶς ψυχικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, πάντοτε δὲ ὡς σπουδαῖον στοιχεῖον τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐθεώρει καὶ τὴν ἄσκησιν τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς κοινωνικῆς προνοίας· καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἢ πατριαρχεῖα τοῦ Βασιλείου τοῦ Γ' ὑπῆρξεν ἐπίσης γονιμοτάτη· χιλιάδες πτωχῶν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νήπιοι καὶ γέροντες, πᾶσα ἡλικία ἐλευσινὴ προσέτρεχον εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ μεγαλοψυχίαν τοῦ Πατριάρχου Βασιλείου καὶ αὐτὸς ἐχόρταινε τὴν πείναν, ἀνεκούφιζε τὴν πέναν καὶ παρεμυθεῖτο τὴν συμφορὰν· ἑκατοντάδες ἀπόρων μαθητῶν εὐρισκον καθ' ἡμέραν θερμὴν τροφήν εἰς τὸ δαπάναις τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Βασιλείου ἐν τῇ πατριαρχικῇ αὐλῇ λειτουργοῦν συσσίτιον· ἐφήρμοζεν ὁ Πατριάρχης τὸ τῆς Γραφῆς καὶ «διέθρουπτε πεινῶσι τροφήν καὶ ἐχόρταζε πτωχοῦ· ἄρτων καὶ διέτρεφεν αὐτοὺς ἐν λιμῷ καὶ ψυχᾶς πεινώσας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν». Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἢ ξένη προπαγάνδα, ἣτις συνήθως εἶνε τὸ παράσιτον τῆς στερήσεως καὶ δυστυχίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης ψυχικῆς κοπώσεως καὶ συντριβῆς οὐδὲν κατώρθωσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ εἰς τοὺς δυσκόλους τούτους καιροὺς οὓς διέρχεται ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος.

Οὕτω τὸν καλὸν δρόμον τελέσας καὶ τὰ λειπόμενα τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ψυχικοῦ αὐτοῦ πλοῦτου πρὸς δαπανήσας εἰς τὰς φροντίδας καιμερίμνας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ ὁ ἰσοίδιμος Πατριάρχης Βασίλειος καὶ προσετέθη εἰς τοὺς ἐπιφανεῖς Ἱεράρχας ὁ Πατριάρχης *ὁ χωρὶς αἵματος μάργου καὶ χωρὶς πληγῶν στεφανίτης* καὶ ὁ θάνατος τοῦ δικαίου ἐπεσφράγισε τὴν ὄραϊαν αὐτοῦ ζωὴν, ἣν

ἀφειδῶς ἐδαπάνησεν εἰς τὸ ἔργον, εἰς ὃ ἐξελέξατο αὐτὸν ὁ Κύριος, ἵνα καρπὸν φέρῃ καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ μένη· ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη.»

Τοῦ ἀοιδίου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βασιλείου τοῦ Γ' αἰωνία ἢ μνήμη.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν 18ην το. μ. περὶ ὄραν 9 1)2 π. μ. συνῆλθεν ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ ἢ Ἱερά Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρόντων 44 Ἱεραρχῶν. Μετὰ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν δέησιν καὶ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς ὁ Μακ. Πρόεδρος, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, κηρύσσει τὴν ἐναορξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἐποιήσατο τὴν ἐν τῷ φύλλῳ τούτῳ δημοσιευομένην Εἰσήγησιν. Ὁ πρῶτος δὲ τῇ τάξει ἐκ τῶν παρεδρευόντων Ἱεραρχῶν Σεβ. Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Πολύκαρπος ἀπαντήσας νῆχαρίστησε τὸν Μακ. Πρόεδρον καὶ τὴν Δ' Ἱ. Σύνοδον διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Ἱεραρχίας, ἐβεβαίωσε δὲ ὅτι πάντες οἱ Ἱεράρχαι θὰ συντρέξωσι ποσθύμως εἰς πάντα ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγῶνα. Ὁ δὲ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης νῆχαρίστησε διὰ τὸ τελεσθῆν ἐπὲρ τοῦ Πατριάρχου Βασιλείου Γ'. μνημόσυνον, προτεινῶς ὅπως σύσσωμος ἢ Ἱεραρχία ἀπευθύνῃ δέησιν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ὡσαύτως ἐγένετο δεκτὴ πρότασις αὐτοῦ περὶ ἀποστολῆς χαρρετιστηρίου τηλεγραφήματος πρὸς τὸν νέον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Φώτιον Β'. Αὐθημερὸν ἐστάλη παρὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου τηλεγράφημα. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ξάνθης μετὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι ἢ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἔχει βίον πολλῶν αἰώνων καὶ ἐπομένως κατὰ καθήκον δέον ν' ἀμυνηθῇ δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων ὑπὲρ τῆς αὐτοτελείας αὐτῆς. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν ἀναπτυχθέντων ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ὀφείλει ἢ Ἱεραρχία ν' ἀποφασίσῃ καὶ ἐπιβάλλῃ τὰς ἀποφάσεις της. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κοζάνης συνιστᾷ ὅπως καθίσταται ἐνήμερος ἢ κοινὴ γνώμη διὰ καταλλήλων δημοσιευμάτων περὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἱεραρχίας. Μετὰ τοῦτο ἤρξατο συζήτησις ἐπὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Προϋτάθη κατ' ἀρχὰς ἢ γνώμη ὅπως ἢ Ἱεραρχία μὴ προχωρήσῃ εἰς ἔτερον θέμα πρὶν ἢ λύσῃ τὰ δύο κεφαλαιώδη ζητήματα, ἅτινα ἀψηχόλησαν αὐτὴν κατὰ τὴν προηγουμένην συνέλευσιν, τὸν Καταστατικὸν Χάρτην καὶ τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα, ἀλλ' ἐπεκράτησεν ἢ γνώμη τοῦ Μακ. Προέδρου ὅπως συμπεριληφθῶσι καὶ ἔτερα θέματα εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἣτις ἐν τέλει ἐγένετο δεκτὴ ὡς ἑξῆς :

- 1) Ἀνακοινώσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου περὶ ζητημάτων τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.
- 2) Περὶ τῆς νομοθετικῆς κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας καὶ περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικονομίας.

- 3) Περί τῶν ἐσχάτως ἐκδοθέντων Νομ. Διαταγμάτων περί τῶν οἰκονομικῶν.
- 4) Περί τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν καὶ τοῦ ἑφημεριακοῦ Κλήρου ἐν γένει.
- 5) Περί τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ Μοναχικοῦ βίου.
- 6) Περί τῶν τρόπων τῆς ἐνισχύσεως τοῦ κηρύγματος τοῦ θεοῦ λόγου.
- 7) Ἀνακρινώσεις Ἱεραρχῶν περί τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ καὶ ὑποδείξεις τρόπων πρὸς ἀνόρθωσιν.
- 8) Περί τῆς ἀμύνης κατὰ τῶν ξένων θρησκευτικῶν προπαγανδῶν καὶ κατὰ τῆς διαδόσεως ἀναρρεπιτικῶν τῶν καθεστώτων ἰδεῶν ἐν Ἑλλάδι.
- 9) Ὁργάνωσις τῆς φιλανθρωπικῆς καὶ κοινωνικῆς προνοίας τῆς Ἐκκλησίας.
- 10) Καθορισμὸς μονίμων καὶ προσωρινῶν Μητροπόλεων καὶ διακανονισμὸς ἀμφισβητούμενων ὄρων.
- 11) Διάφορα ζητήματα κανονικῆς καὶ λειτουργικῆς φύσεως.
- 12) Ἀνάγκωσις ὑπομνημάτων πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας.

Μετὰ τοῦτο καθηρτίσθησαν ὀκτώ Ἐπιτροπαὶ πρὸς προπαρασκευὴν τῆς μελέτης τῶν σπουδαιότερων ζητημάτων.

Τὴν Τρίτην 19ην Νοεμβρίου συνήλθεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας εἰς β'. συνεδρίαν, καθ' ἣν παρέστησαν 4 ἔτι Ἱεράρχαι, πρὸ πάσης δὲ συζήτησεως ἀπεφασίσθη ἵνα εἰς τοὺς μὴ προσελθόντας Ἱεράρχας τηλεγραφήσῃ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἔλευσίν των ἢ ἄλλως δικαιολογήσωσι τὴν ἀπουσίαν των ὅσοι δὲν ἔπραξαν τοῦτο. Εἶτα ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν προσέβη εἰς γενικὴν ἐπισκόπησιν τῶν ζητημάτων τῆς καθόλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπιστήσας ἰδίως τὴν προσοχὴν τῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ τῆς φρικώδους καταστάσεως, ἣτις παρήχθη ἐν Ρωσίᾳ ἐκ τοῦ διωγμοῦ κατὰ τῆς θρησκείας. Ἀνέφερε δὲ οἱ τελευταίως οἱ Μπολσεβίκοι ἀπεπειράθησαν νὰ μεταβάλωσι τὸν ἐν Μόσχᾳ ἑλληνικὸν ναὸν εἰς ἀποθήκην ἀλεύρων καὶ γεωμύλων. Ἡ Ἱεραρχία ἐπεφυλάχθη νὰ λάβῃ σχετικὰς ἀποφάσεις. Μετὰ τοῦτο εἰσήλθεν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς νομοθετικῆς κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου Σεβ. Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Πολύκαρπος ἐξέθεκε τὴν μελέτην τοῦ ζητήματος ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὃ δὲ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων λαβὼν τὸν λόγον παρέστησε τὴν ἀνάγκην τῆς πειθαρχίας πάντων εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως καταστῇ δυνατόν ἵνα αὕτη ἐπιβάλλῃ πάντοτε τὰς ἀποφάσεις τῆς. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, συμφωνῶν πρὸς τὰς ἀναπτυχθείσας ἐπόψεις, ἀνέφερε παρεμπιπτόντως τὴν ἐν Σεργίᾳ συντελουμένην κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐργασίαν τῆς κατοχυρώσεως τῆς αὐτοτελείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ νέου νόμου, ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως ζητηθῇ εἰ δυνατόν τηλεγραφικῶς τὸ κείμενον τοῦ νόμου τούτου. Ἐπὶ τῶν γνωμῶν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰωαννίνων τὸν λόγον ἔλαβον οἱ Σεβ. Πλωμαρίου, Μαντινείας, Καρυστίας, Φλωρίνης Κασσανδρείας, καὶ ἄλλοι.

Ἡ τρίτη συνεδρία καθηναλώθη ὁλόκληρος εἰς τὴν

συζήτησιν περὶ τῶν τρόπων δι' ὧν θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ νομοθετικὴ κύρωσις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Ὁμίλησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίται Θεσσαλονίκης, Μαρωνείας, Κασσανδρείας, Σάμου, Σπάρτης, Ναυπακτίας, Κοζάνης, Φιλίππων, Μαντινείας, Βεροίας καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὑποδείξαντες διαφόρους τρόπους ἐπιδιώξεως τῆς κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Τέλος κατὰ πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ ἐπὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου Ἐπιτροπὴ προσαγάγῃ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν πάντα τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου παρὰ τῇ Κυβερνήσει ἀπαιτούμενα ἐπιχειρήματα.

Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς δ' συνεδρίας (22 Νοεμβρίου) ἀνεκοινώθη ἀπάντησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου β' εἰς τὸ χειρειστήριον τηλεγράφημα τῆς Ἱεραρχίας ἔχουσι οὕτω : *Ἐκκλησίας. Ἐπιτροπὴ προσαγάγῃ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν πάντα τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου παρὰ τῇ Κυβερνήσει ἀπαιτούμενα ἐπιχειρήματα.* Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς δ' συνεδρίας (22 Νοεμβρίου) ἀνεκοινώθη ἀπάντησις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου β' εἰς τὸ χειρειστήριον τηλεγράφημα τῆς Ἱεραρχίας ἔχουσι οὕτω : *Ἐκκλησίας. Ἐπιτροπὴ προσαγάγῃ κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίαν πάντα τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου παρὰ τῇ Κυβερνήσει ἀπαιτούμενα ἐπιχειρήματα.* Μετὰ τοῦτο ὁ Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως ἀνέπτυξε διὰ μακρῶν τὰς ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ἐπικρατησάσας γνώμας καθ' ἃς ἡ Ἱεραρχία δεῖν νὰ ἐπιμενῇ ἀνεκδότως εἰς ὄρισμένα μόνον σημεῖα τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Μετὰ σχετικὴν συζήτησιν σκόπιμον ἐκρίθη νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ Ὑπουργῷ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἱεραρχίας ὅπως ὑποστηρίξῃ τὰς ἀντιλήψεις αὐτῆς καὶ μάθῃ τὰς γνώμας τῆς Κυβερνήσεως. Τοῦτου δὲ γενομένου δεκτοῦ εἰσήλθεν ἡ Ἱεραρχία εἰς συζήτησιν περὶ τῶν ἐσχάτως ἐκδοθέντων Νομοθετ. Διαταγμάτων τῶν σχέσιν ἔχόντων πρὸς τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας, εἰσηγουμένου τοῦ Προέδρου τῆς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μαρωνείας. Ἡ συζήτησις συνεκεντρώθη εἰς τὸ ἄρθρον περὶ συνθέσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, γενομένης δεκτικῆς προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τροποποιήσεως αὐτοῦ.

Σήμερον συνήλθεν εἰς ε' συνεδρίαν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας. Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐπισκεψαμένης χθὲς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας (Ἀδριανουπόλεως, Μαρωνείας, Ναυπακτίας) ἀνεκοίνωσαν τὰς ἐπὶ πλέον τῆς ὥρας ἀνταλλαγείσας μετ' αὐτοῦ γνώμας, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἀποδέχεται τὰς ἀντιλήψεις τῆς Ἱεραρχίας περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἱεραρχίας ὡς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, τῆς ἐκλογῆς καὶ κατοστάσεως τῶν Ἀρχιερέων ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τοῦ παρ' αὐτῇ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου. Ἐπὶ τῶν ἐπιμάχων τούτων σημείων ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνεζήτησε καθ' ὅλην τὴν συνεδρίαν, ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως δι' ὑπομνήματος πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἐκθέσῃ ἡ Ἱεραρχία τὰς ἀπόψεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω σημείων καὶ παρακαλέσῃ τὴν Κυβερνήσιν πρὸς ἀποδοχὴν τῶν ἀπόψεων αὐτῆς.

— Συμφώνως τῇ ἀποφάσει τῆς Δ. Ἱ. Συνόδου τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ Ἀθηνῶν μνημόσυνον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βασιλείου Γ'. Τῆς θείας λειτουργίας προέστη ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἐάνθης Πολυκάρπου, Μαρωνείας Ἀνθίμου, Λήμνου Στεφάνου καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως Γεωρασίου. Συνελειτουργήσαν ἱκανοὶ Ἀρχιμανδριῖται, Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι, ἔψαλλε δὲ πολυμελὴς χορὸς ἱεροψαλιτῶν. Ἐν τέλει κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μνημοσύνου παρέστησαν ὁ Παν. Πατριάρχης πρῶτον Κων)πόλεως Κωνσταντῖνος ΣΤ' καὶ πάντες οἱ ἐν Ἀθῆναις εὐρισκόμενοι Ἀρχιερεῖς, ἀπήγγειλε δὲ τὸν ἐπιμνημόσυνον λόγον ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος Χρύσανθος. Τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ τὸ μνημόσυνον παρηκολούθησαν ἱκανοὶ τῶν Ὑπουργῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων καὶ μέγα πλῆθος εὐσεβοῦς λαοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

— Ὁ σοβιετικὸς τύπος ἀνακοινεῖ ὅτι ἐπίκειται νὰ ἀρχίσῃ τὴν λειτουργίαν του τὸ πρῶτον πανεπιστήμιον τῶν «στρατευομένων» (δηλ. τῶν ἐπιθετικῶν) ἀθῶον ἐν Νοβορωσίσκ. Οἱ φοιτητὰι—κομμουνισταὶ μετὰ φοίτητον ἑνὸς ἔτους θὰ λαμβάνωσι τὸν τίτλον εἰδικοῦ ἀθῆου προπαγανδιστοῦ καὶ θὰ διορίζωνται ἐπὶ μισθῷ. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν συστηματοποίησιν ἀθῆου ἐκπαιδύσεως ἐν Ρωσίᾳ ἄλλο σοβιετικὸν φύλλον, ἡ «Ἐρυθρὰ Ἐφημερίς», ἀνέγραψεν ὅτι αἱ θέσεις τῶν ἀκροατῶν ἐν τῷ ἀντιθρησκευτικῷ πανεπιστημίῳ τῆς Πετροπόλεως εἶχον κατανεμηθῆ μετὰ τῶν καθηγητικῶν συνδέσμων, ὑποχρεωμένων εἰς τὴν ἀποστολὴν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ἐν γένει οἱ ὅποιοι νὰ ἐνδιαφέρονται περὶ τῆς ἀντιθρησκευτικῆς δράσεως. Τοιοῦτοι ὅμως δὲν εὐρέθησαν. Ἀντὶ 500 φοιτητῶν μόλις εὐρέθησαν 50—60, καίτοι αἱ προθεσμῖαι τῆς ἀποστολῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον εἶχον πρὸ πολλοῦ ἐκπνεύσει. Τὰ μεγαλύτερα ἐργοστάσια οὐδὲ ἓνα εὔρον νὰ ἀποστρίλουν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ὑπὸ τοῦ βουλγάρου Καθηγητοῦ κ. Ἰβ. Μαρκόβσκη ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς πολυσέλιδος (σ. 592) Ἑβραϊκὴ Ἀρχαιολογία φέρουσα τὸν 75ον ἀριθμὸν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐκδόσεων τῆς βουλγαρικῆς «Πανεπιστημιακῆς Βιβλιοθήκης» καὶ πληροῦσα σπουδαῖον κενὸν τῆς βουλγαρικῆς θεολογικῆς φιλολογίας.

— Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀνταποκρινομένη εἰς τὴν φιλόφρονα ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας Ρουμανίας παραχώρησιν δύο ὑποτροφῶν διὰ βουλγάρους σπουδαστὰς πρὸς παρακολούθησιν τῶν θεολογικῶν τῶν σπουδῶν ἐν τῇ Θεολογ. Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου, ὥρισεν ἤδη δύο νέους μαθητὰς τῆς ἐν Σόφια Ἱερατικῆς Σχολῆς.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος 1930 ἐν Γενεύῃ πρόκειται νὰ ἐγκατασταθῇ ἐκ Λονδίνου προερχόμενος νέος διεθνὴς σύνδεσμος, ὁ τῶν Χριστιανικῶν Ἐνώσεων τῶν Νεανίδων. Ἡ ἐγκατάστασις του θὰ ἐγκαινισθῇ διὰ συνεδρίου, συγκληθησομένου κατὰ τὸν προσεχῆ

Ἰούνιον καὶ μέλλοντος νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἀνὰ διετίαν. Ἡ περὶ τὴν προστασίαν τῶν νεανίδων κίνησις ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπὸ τοῦ 1855. Τέσσαρες χώραι: ἡ Νορβηγία, ἡ Σουηδία, ἡ Μεγάλη Βρετανία καὶ αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι ἔσχον τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ιδρύσωσιν Ἐπιτροπὴν Παγκόσμιον, ἔκτοτε δὲ ἐπὶ 30 ἔτη συνεχῶς συνεκαλοῦντο συνδιασκέψεις, κατὰ τὰς ὁποίας συνεζητοῦντο αἱ συνθήκαι τῆς ζωῆς τῆς γυναικός, οἱ κίνδυνοι εἰς αὐτήν; εἶνε ἐκτεθειμένοι αἱ ξένοι νεανίδες εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, τὰ βιομηχανικά καὶ τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν ἐργατῖδα προβλήματα, τὸ πρόβλημα τῆς μεταναστεύσεως, αἱ δυσκολαὶ ἐν τῇ ζωῇ τῆς νεανίδος αἱ προκύψασαι ἐκ τοῦ κλονισμοῦ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν νέων ζητημάτων ἐν μέσῳ τοῦ ἀνατραπέντος ὑπὸ τοῦ πολέμου κόσμου, τὰ προβλήματα τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας, καὶ ἡ σχέσις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς Χριστιανικὰς Ἐνώσεις τῶν Νεανίδων.

— Κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ὁ οὐγγρικὸς προτεσταντισμὸς ἐώρτασε τὴν δ' ἐκατονταετηρίδα ἀπο τῆς γεννήσεως τοῦ Gaspard Karoli, πρῶτου μεταφραστοῦ τῆς ἁγίας Γραφῆς εἰς τὴν οὐγγρικὴν γλῶσσαν (1590). Ἡ μετάφρασις αὕτη εἶνε ἐν χρήσει μέχρι σήμερον ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἠρίθμησε δὲ μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν ἐκδόσεις.

— Ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς Ἀμερικῆς τῷ μὲν 1916 ὑπῆρχον 39.592 ναοὶ ἵερῶν περιλαμβάνοντες 4.602. 805 μέλη, τῷ δὲ 1926 42.585 μετὰ 5.203.487 πιστῶν. Μόνη ἡ Νέα Ὑόρκη τῷ 1926 εἶχε 362 ναοὺς νέγων μετὰ 119. 529 μαύρων χριστιανῶν, οἵτινες πάντως κατὰ πολὺ ἠυξήθησαν ἔκτοτε.

— Αἱ γαλλικαὶ καὶ αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες ἀνέγραψαν τὴν εἶδησιν, ὅτι λήγοντος τοῦ παρελθόντος ἔτους 56 μέλη τῆς Οὐγγρικῆς βουλῆς εἰσῆλθον εἰς Ἰησοῦτικὴν μονὴν πρὸς τριήμερον πνευματικὴν ἀσκήσιν. Ἐκαστον μέλος εἶχεν ἴδιον κελλίον. Τὴν τροφήν ἐλάμβανον ἐν τῇ κοινῇ μοναχικῇ τραπέζῃ, ἄνευ δικαιώματος συνομιλίας. Καθ' ἑκάστην πάντας ἤκουον τρία κηρύγματα ἰησοῦτῶν ἱεροκηρύκων. Ὁ ὑπόλοιπος χρόνος ἀφιερῶτο εἰς κατὰ μόναν συγκεντρωτικὰς σκέψεις. Τῆς ἀσκήσεως ταύτης μετέσχον ὁ πρόεδρος τῆς Βουλῆς Tibor Isitvay καὶ ὁ τέως πρωθυπουργὸς Istvan Friedrich.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἐν Ναυπλίῳ θέλει λειτουργήσῃ Ἐκκλησιαστικὴ Προπαρασκευαστικὴ σχολή, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ Ν. Δ. τῆς 21 Ὀκτωβρίου 1929 «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. περὶ ἐνοριακῶν ναῶν κλπ»

Αἱ ἐγγροφαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1929

Ὁ ἐξ ἄλλης Μητροπόλεως ἐπιθυμῶν νὰ φοιτήσῃ ὀφείλει πρωτίστως νὰ προσαγάγῃ προσῆκον ἐγγράφον τοῦ οἰκείου του ἱεράρχου, ὅτι ἔχει ψηφισθῆ διὰ χωρίον πληθυσμοῦ ὀλιγωτέρου τῶν χιλίων κατοίκων, ὅτι κέκτηται τὰ προσόντα κλπ.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 15 Νοεμβρίου 1929

(Ἐκ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου Ἀργολίδος)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ

Τὸ Ἑγουμενλίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγιοῦντος—Ταξιαρχῶν προκηρττεται δι: τὴν 24ην Νοεμβρίου ἐ. ἔ. 1929 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. θέλει ἐνεργηθῆ πλειοδοτικὴ δημοπρασία ἐν Νέᾳ Ἐπιδαύρῳ καὶ ἐνώπιον τοῦ ἐκεῖ Συμβολαιογράφου Γεωργίου Παυλοπούλου περὶ τετραετοῦς μισθώσεως αἰγοπροβατοβοσκῆς συμφώνως τῆς ὑπ' ἀριθ. 152 διακηρύξεως ἣτις ἔχει κατατεθῆ εἰς τὸ ἄνω Συμβολαιογραφεῖον ὡς καὶ ἐν τῷ γραφεῖῳ τῆς Μονῆς.

Τὸ Ἑγουμενλίον τῆς ἐν Ἀμοργῷ Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Χοροβωτίσης διακηρττεται δι τὴν 8 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Καλλίστης Γεωργίου Μ. Ἀλαφούζου ἐν Θήρᾳ καὶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ δημοπρασιῶν ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν πενταετοῦς ἐνοικιάσεως ἀρχομένης τὴν πρώτην Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. τὰ ἐν τῷ χωρίῳ Καρτεράδῳ Θήρας κτήματα τῆς ῥηθείσης Μονῆς. Οἱ ὅροι τῆς δημοπρασίας εὐρίσκονται κατατεθειμένοι παρὰ τῷ αὐτῷ συμβολαιογράφῳ.

Τὸ Ἑγουμενλίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βλαχερνῶν προκηρττεται δι ἐκτίθησιν εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως ἐνεργηθησομένην τῇ 17 Νοεμβρίου ἢ ἐν ἀναβολῇ τῇ 24 ἰδίου μηνὸς ἐ. ἔ. ἡμέρᾳ Κυριακῇ καὶ ὥρᾳ 10—12 ἐν Λεγαίνοῖς ἐνώπιον τοῦ Σ)γράφου ἢ τῶν νομίμων ἀναπληρωτῶν, τὸν ἐλαιόκαρπον τῆς Μονῆς τοῦ Μετοχίου Ἀγίας Ἐλεούσης. Οἱ βουλόμενοι νὰ συναγωνισθῶσι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὄρων τῆς διακηρύξεως ἐν τῷ Γραφεῖῳ τῆς Μονῆς, καὶ ἐν τῷ Σ)γραφεῖῳ

Τὸ Ἑγουμενλίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μακρυμᾶλλης διακηρττεται δι, ἀκυρωθείσης τῆς πρώτης δημοπρασίας θέλει ἐπαναληφθῆ κατὰ τὴν 15 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ἀπὸ τῆς 10—12 π. μ. ἐνώπιον τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου Χαλκίδος ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ, ἐνὸς μέλους τοῦ Ἑγουμενλίου τῆς Μονῆς καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Σ)β. Μητροπολίτου Χαλκίδος. Ἡ δημοπρασία γενήσεται ἐν Χαλκίδι ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προσφορᾶς τοῦ Παναγ. Φαλιᾶ.

Τὸ Ἑγουμενλίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἱερουσαλήλ διακηρττεται δι ἐπαναλαμβάνεται ἡ δημοπρασία τῆς 27]10 κατὰ τὰς τρεῖς μετέπειτα συνεχεῖς Κυριακὰς ἤτοι τὴν 3ην 10ην καὶ 17ην Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἐν Δαυλείᾳ καὶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ Δημοπρασιῶν ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Χαιρωνείας Ἀρμὸδ. Δαλαμάγκα καὶ ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς, οὐδεμιᾶς μετέπειτα χωροῦσης πλειοδοσίας λόγῳ τῆς κατεπιγούσης φύσεως τῆς Δημοπρασίας εἰμὴ μόνον συμφώνως τοῖς κατατεθειμένοις κατὰ τὴν Δημοπρασίαν ὅροις συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, ὧν δέον, σὺν τοῖς λοιποῖς, νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Τὸ Ἑγουμεννοσυμβούλιον τῆς ἐν Στεφανίῳ Ἱερᾶς Μονῆς «Ὁ Ἅγιος Δημήτριος» διακηρττεται δι ἐπαναλαμβάνεται ἡ δημοπρασία διὰ τὴν ἐκποίησιν τοῦ κτήματος «Παγῶνα» τὴν 8ην Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 μεσημβρινὴν ἐν Κορίνθῳ ἐνώπιον τοῦ Ἡ-

γουμεννοσυμβουλίου, τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου Κορίνθου καὶ τοῦ Συμβολαιογράφου Παναγ. Βαρδάκα καὶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν, συμφώνως τοῖς ὅροις τῆς ὑπ' ἀριθ. 16 ἐ. ἔ. διακηρύξεως ἡμῶν ὧν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ βουλόμενοι προσερχόμενοι εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Μονῆς.

Τὸ Ἑγουμεννοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεφανερωμένης ἐν Λευκάδι, διακηρττεται δι ἐκτίθεται εἰς ἐπαναληπτικὴν πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν γενησομένην κατὰ τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1929 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ἀπὸ τῆς 10 π. μ. ὥρας μέχρι τῆς 12ης μεσημβρινῆς ἐν τῇ πόλει Λευκάδος, καὶ ἐνώπιον τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου Λευκάδος, ἡ διετῆς ἐνοικίασις τοῦ εἰς θέσιν Φρύνι Ἐλαιοτριβείου τῆς Μονῆς, καὶ ἡ ἐκποίησις τοῦ ἤδη κρεμμαμένου ἐφειτενοῦ ἐλαιοκάρπου αὐτῆς. Πρῶτη Προσφορὰ ὀρίζεται διὰ μὲν τὸ ἐλαιοτριβεῖον Δραχμᾶς 15.000 διὰ δὲ τὸν ἐλαιόκαρπον δραχ. 16.000.

Τὸ Ἑγουμεννοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Προδρόμου Βερροίας διακηρττεται δι ἐκτίθενται εἰς ἐπαναληπτικὴν πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως 3 μύλοι ἐρειπωμένοι κείμενοι παρὰ τὰ χωρία Μελίκι, καὶ Νεόκαστρον. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Βερρίᾳ καὶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν τὴν 1η Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου Βερροίας τοῦ Ἑγουμενεύοντος Παπαβασιλείου καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Μητροπολίτου Οἰκονόμου Θεοφίλου Βαταμίδου συμφώνως τῶν ὄρων ὑποχρεώσεων ὧν ἀντίγραφα κατατεθήσονται ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Γραφεῖῳ καὶ τῷ γραφεῖῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Τὸ Ἑγουμενλίον τῆς ἐν Στεφανίῳ Ἱερᾶς Μονῆς «Ὁ Ἅγιος Δημήτριος» διακηρττεται δι ἐπαναλαμβάνεται ἡ δημοπρασία διὰ τὴν ἐκποίησιν τοῦ τοῦ ἀγροῦ «Διάσκελο Λακκοῦλες» τὴν 8ην Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐν Κορίνθῳ ἐνώπιον τοῦ Ἑγουμεννοσυμβουλίου τοῦ Εἰρηνοδίκου Κορίνθου καὶ τοῦ Συμβολαιογράφου Παναγ. Βαρδάκα καὶ ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν συμφώνως τοῖς ὅροις ὧν δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ βουλόμενοι προσερχόμενοι εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Μονῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Μαρωνείας ΑΝΘΙΜΟΣ
Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ
Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος Θεοδόσιος Σπεράντζας
Τίμημα ἐτησίως συνδρομῆς

Ἑσπ. Δρχ. 60. Ἑξωτ. Φρ. 60. Ἀμερικῆς Δολ. 3
Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἱερῶν Ναῶν Πρωτευουσῶν
Ἱεραρχῶν Δρ. 100 Ναῶν χωρίων Δρ. 60 Ἱερῶν
ἑσωτερικοῦ Δρ. 30. Ἐμβάσματα καὶ ἀποστολαὶ
Διαχειρίσιν Περιοδικῶ «Ἐκκλησία».

Μεγρον Ἀρχιεπισκοπῆς ὁδ. Φιλοθέης 21

Τύποις «Φοίνικος» Ὀδὸς Σταδίου 44, Ἀθῆναι